

§ 506

V 11.9.2024, Valtuutettu Mia Haglundin aloite humanitaarisen avun antamisesta Gazan siviileille

HEL 2023-014853 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Kappaleesta 5 eteenpäin korvataan esittelijän perusteet seuraavalla tekstillä:

”Helsingin kaupunki on määritellyt itsensä aktiiviseksi kansainväliseksi toimijaksi. Kaupungilla on globaalin vastuun strategia ja Helsinki on toiminut aktiivisesti ukrainalaisten tukena Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen.

Suomen ulkopoliitiikan johtaminen kuuluu perustuslain 93 §:n mukaan tasavallan presidentille yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Ulkopoliitiikan valmistelu ja täytäntöönpano kuuluvat valtioneuvoston asetuksen 1171/2005 mukaisesti ulkoministeriön tehtäviin.

Kunnan kansainvälisen toiminnan puitteissa humanitaarisen avun antaminen on kuitenkin pidetty sallittuna (KHO 1983 II 35). Helsingin kaupunki teki maaliskuussa 2022 päätöksen humanitaarisen avun antamisesta Ukrainassa käytävän sodan uhrien auttamiseksi (Pri 3.3.2022 § 33). Helsinki on lahjoittanut Ukrainaan myös ensihoitoyksiköitä sekä koulu- ja päiväkotikalusteita.

YK:n käyttämien Gazan terveysministeriön arvioihin perustuvien tietojen mukaan alueella on sodan alkamisesta lokakuussa 2023 17. heinäkuuta 2024 mennessä kuollut yli 38 000 palestiinalaista, 87 000 ovat loukkaantuneet ja tuhannet ovat kadoksissa. Valtaosa uhreista ovat naisia ja lapsia.

Unicefin mukaan noin 1,9 miljoonaa ihmistä - noin yhdeksän kymmenestä Gazan väestöstä - on arviolta joutunut siirtymään kotiseudultaan ja ovat humanitaarisen avun tarpeessa. Puolet heistä on lapsia. Heillä ei ole riittävästi vettä, ruokaa, polttoainetta ja lääkkeitä. Gazassa on elokuussa todettu ensimmäinen poliotartunta 25 vuoteen. Jotta taudin

leviäminen ei aseta etenkin alueen nuoria lapsia hengenvaaraan on alueella pikimmiten toteutettava laaja rokotuskampanja.

Suomen valtio on valtionavustuksella tukenut Punaisen Ristin kansainvälisen komitean ICRC:n sekä Maailman ruokaohjelman (WFP) humanitaarista avustustyötä alueella.

Euroopassa EU ja valtiot toimivat pääasiallisesti niinä julkisen vallan toimijoina jotka myöntävät humanitaarista apua kansainvälisissä kriisitilanteissa. Euroopassa on muita pääkaupunkeja, kuten Itävalta Wien, joiden kansainväliseen toimintaan kuuluu vakiintuneesti kaupungin omat kehitysapuprojektit. Barcelona on eurooppalainen esimerkki kaupungista, joka on myöntänyt Gazan alueelle kertaluontoisella päätöksellä taloudellista humanitaarista tukea joka kohdennettiin kansainvälisten organisaatioiden kautta. Helsingin kaupungin nykyisen kansainvälisen toiminnan puitteissa luontevinta on tehdä päätös kertaluontoisesta humanitaarisen taloudellisen tuen myöntämisestä Gazan siviilien tueksi.

Kaupunginhallitus esitti, että Helsinki myöntää Gazaan humanitaarista avustusta 350 000 euroa ja kohdentaa siitä 100 000 euroa Punaisen ristin kansainväliselle komitealle (ICRC), 100 000 euroa UNICEFille, 100 000 euroa Pelastakaa Lapset ry:lle sekä 50 000 euroa Lääkärit ilman rajoja ry:lle käytettäväksi humanitaariseen apuun Gazassa.”

Kannattaja: Elisa Gebhard

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Juha Hakola, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Shawn Huff, Kasper Kivistö, Minja Koskela, Johanna Laisaari, Suvi Pulkkinen, Marcus Rantala, Anni Sinemäki

Tyhjä: 1

Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 9–5 (1 tyhjä).

Daniel Sazonov, Sari Sarkomaa, Maarit Vierunen, Juhana Vartiainen ja Juha Hakola jättivät päätöksestä seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen:

”Pidämme tilannetta Gazassa vakavana ja kestäättömänä. Kansainvälisen yhteisön on löydettävä tapa päättää väkivaltaisuuDET ja inhimillinen kärsimys alueella. Katsomme kuitenkin virkavalmistelun esittämän mukaisesti, että kunnan toiminnan lähtökohtana on toiminnan paikallisuus ja keskittyminen kunnan omalle alueelle ja vastuu Suomen roolista kansainvälisen humanitaarisen avun antamisessa on Suomen valtiolla.

Katsomme, että Gazalle kohdennettavaa apua ei voi rinnastaa Ukrainalle ohjattuun apuun. Venäjän laajamittainen hyökkäys muodosti poikkeustilan koko Euroopan laajuisesti ja kytkeytyi elimellisesti myös Suomen omaan turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen. Helsingillä oli ja on myös kiinteitä aikaisempia yhteyksiä ukrainalaisiin kaupunkeihin.

Avun myöntäminen Gazaan olisi ennakkotapaus kaupungin antamasta avusta alueelle, johon sillä ei ole olemassa yhteistyötä eikä yhteistyösopimusta. Katsomme, että kaupungin ei tule laajentaa omaa toimialaansa kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun alalle nykyistä laajemmin, vaan kyseinen toiminta kuuluu vakiintuneen ja luontevan työnjaon mukaan suomalaisessa yhteiskunnassa Suomen valtiolle.”

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Laura Uuttu-Deschryvere, kansainvälisten asioiden päällikkö, puhelin: 09 310 15266
laura.uuttu-deschryvere(a)hel.fi

Outi Jäppinen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36073
outi.jappinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 22.11.2023 Haglund Mia Helsingiltä humanitaarista apua Gazan siviileille

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Asian palauttaminen valmisteluun

Valtuutettu Mia Haglund ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki tekee päätöksen humanitaarisen avun antamisesta Gazan siviilien auttamiseksi.

Kaupunginhallitus palautti 3.6.2024, 350 § asian uudelleen valmisteltavaksi. Kaupunginhallituksen palautuspäätöksessä todetaan seuraavaa: "Asia palautetaan valmisteluun ja päätetään, että kaupunki antaa taloudellista tukea humanitaariselle avulle Gazaan. Palautuksen aikana kartoitetaan kaupungille luontevin kansainvälinen yhteistyötaho, jonka kautta tukea siviileille kanavoidaan ja määritellään taloudellisen tuen laajuus."

Vertailua Helsingin verrokkikaupunkeihin

Helsingin kaupungin kotimaisista taikka kansainvälisistä verrokkikaupungeista mikään ei ole toistaiseksi osoittanut humanitääristä tukea Gazan alueelle.

Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainaan oli suuri vaikutus paitsi Suomelle, Suomen suhteille Venäjään, Suomen sotilaalliselle riippumattomuudelle sekä suomalaisten toimijoiden Ukrainalle osoittamaan tukeen ja apuun. Sota syttyi Euroopassa, ja sen aggressiivisena osapuolena on Suomen naapurimaa, mikä on tuonut sodan lähelle ja sen lopputulemalla nähdään olevan välittömiä vaikutuksia myös Suomelle. Ukrainan tukemisen voidaan tässä suhteessa todeta olevan eri asemassa. Helsingin kaupunki kuten myös kaupungin kotimaiset ja kansainväliset verrokkikaupungit ovat osoittaneet Ukrainalle tukea eri muodoissa.

Asian ajankohtaisuudesta johtuen Kuntaliitto on tehnyt kunnille kyselyn humanitaarisen tuen antamisesta Gazaan. Kyselyyn vastanneista kunnista ei missään ole tehty päätöstä humanitääristä avunannosta tai tuen osoituksista Gazaan. Valtuustoaloitteita on saatujen vastausten mukaan tehty Helsingin lisäksi Rovaniemellä, Vaasassa ja Vantaalla. Vain Rovaniemen aloite on ehditty käsitellä tähän mennessä.

[\(Rovaniemen kaupunginhallitus 12.8.2024\)](#)

Rovaniemen kaupunginhallituksen aloitevastuksessa todetaan, että vuonna 2022 useat kunnat tekivät päätöksiä Ukrainan valtion avustamisesta ja myös Kuntaliitto antoi aiheeseen liittyvää ohjeistusta. Nyt vastaavia päätöksiä ei ole samassa laajuudessa tehty eikä Kuntaliitto ole antanut asiasta ohjeita. Suomen kaupungit eivät pääsääntöisesti

anna humanitaarista apua suoraan ulkomaille, vaan se tapahtuu valtion tai avustusjärjestöjen kautta. Suomen valtio on antanut humanitaarista apua Gazaan esimerkiksi YK:n avustusjärjestöjen kautta.

Humanitaarisen tuen antaminen

Kunnan toiminnan lähtökohtana on toiminnan paikallisuus ja keskittyminen kunnan omalle alueelle. Kunnat harjoittavat kuitenkin nykyisin laajasti kansainvälistä yhteistyötä, ja sillä voidaan katsoa olevan vakiintunut paikka kunnan toiminnassa. Kansainvälisen yhteistyön kuulumista kunnan toimialaan arvioidaan samoilla periaatteilla kuin kunnan toimialan rajoja yleisestikin. On siten huomioitava muun muassa, että kyseinen toiminta on kunnan asukkaiden edun mukaista, ja että panostus toimintaan on kohtuullinen suhteessa tavoiteltaviin päämääriin.

Esimerkiksi Ruotsissa lainsäädäntö rajoittaa vieraan valtion humanitaarista avustamista. Ruotsin kuntalaki (kommunallagen, 2017:725) 2 luku rajoittaa kunnan mahdollisuutta käyttää kuntavarojaan suoraan kansainvälisiin tarkoituksiin, kuten humanitaariseen apuun toisessa valtiossa. Mahdollisuus antaa avustusta on sidottu valtion apuun. Kunnan antama suora taloudellinen avustus tulee kohdentaa rajattuihin toimiin, kuten koulutukseen ja neuvontaan (Lag om vissa kommunala befogenheter 2009:47).

Suomessa humanitaarisen avun antamista on pidetty mahdollisena joissakin tapauksissa. Silloin kun päätös ei ollut sisältänyt kannanottoa ulkopoliittisiin kysymyksiin tai toisen valtion sisäisiin asioihin on avustusta voitu myöntää (KHO 1983 II 35).

Kaupungin talousarviossa ei ole varattu määrärahaa erilaisten globaalien humanitaaristen katastrofien avustamista varten. Kaupungilla ei myöskään ole ohjetta taikka linjauksia, joissa määritellään kriteerit humanitaarisen avun antamisesta taikka sitä miten avustussumma yksittäistapauksessa määritetään.

Mikäli kaupunginhallitus katsoo, että kaupungin tulee ottaa käyttöön toimintamalli, jossa kaupunki avustaa erilaisia globaaleja humanitaarisia kriisejä, tulee kaupunginhallituksen määrittää avustussumma sekä järjestö, jonka kautta avustus toimitetaan kohteeseen. Tällaisia järjestöjä ovat muun muassa Suomen Punainen risti, Kirkon ulkomaanapu ja Suomen Unicef.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251

02.09.2024

maria.nelskyla(a)hel.fi
Laura Uuttu-Deschryvere, kansainvälisten asioiden päällikkö, puhelin: 09 310 15266
laura.uuttu-deschryvere(a)hel.fi
Outi Jäppinen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36073
outi.jappinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 22.11.2023 Haglund Mia Helsingiltä humanitaarista apua Gazan siviileille

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 26.08.2024 § 475

HEL 2023-014853 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

26.08.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

03.06.2024 Palautettiin

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251

maria.nelskyla(a)hel.fi

Laura Uuttu-Deschryvere, kansainvälisten asioiden päällikkö, puhelin: 09 310 15266

laura.uuttu-deschryvere(a)hel.fi

Outi Jäppinen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36073

outi.jappinen(a)hel.fi